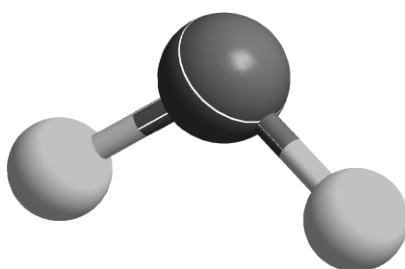

ZVEZA ZA TEHNIČNO KULTURO SLOVENIJE

ŠOLSKO TEKMOVANJE IZ ZNANJA KEMIJE ZA

BRONASTO PREGLOVO PRIZNANJE

**Tekmovalna pola za 8. razred
16. januar 2017**

Pred teboj je deset tekmovalnih nalog iz kemije, ki so različnega tipa. Pri reševanju lahko uporabljaš le periodni sistem, ki je priložen, in žepno računalo. Naloge rešuj po vrsti. Če ti posamezna naloga dela težave, jo prihrani za konec.

Vse rešitve pišeš na ocenjevalno polo, ki jo oddaš mentorju, tekmovalna pola z nalogami pa ostane tebi.

Pri reševanju ne smeš uporabljati svinčnika in sredstev za brisanje. Če se zmotiš, napako prečrtaj in se poleg podpiši.

Za reševanje tekmovalnih nalog imaš na voljo eno šolsko uro (45 minut).

Veliko uspeha pri reševanju!

PERIODNI SISTEM ELEMENTOV

	I 1																VIII 18		
1	1 H 1,008	II 2											III 13	IV 14	V 15	VI 16	VII 17	2 He 4,0026	1
2	3 Li 6,941	4 Be 9,0122											5 B 10,81	6 C 12,011	7 N 14,007	8 O 15,999	9 F 18,998	10 Ne 20,180	2
3	11 Na 22,993	12 Mg 24,305	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13 Al 26,982	14 Si 28,085	15 P 30,974	16 S 32,06	17 Cl 35,45	18 Ar 39,948	3
4	19 K 39,093	20 Ca 40,078	21 Sc 44,956	22 Ti 47,867	23 V 50,942	24 Cr 51,996	25 Mn 54,938	26 Fe 55,845	27 Co 58,933	28 Ni 58,693	29 Cu 63,546	30 Zn 65,38	31 Ga 69,723	32 Ge 72,63	33 As 74,922	34 Se 78,95	35 Br 79,904	36 Kr 83,798	4
5	37 Rb 85,463	38 Sr 87,62	39 Y 88,906	40 Zr 91,224	41 Nb 92,906	42 Mo 95,96	43 Tc (98)	44 Ru 101,07	45 Rh 102,91	46 Pd 106,42	47 Ag 107,87	48 Cd 112,41	49 In 114,82	50 Sn 118,71	51 Sb 121,76	52 Te 127,60	53 I 126,90	54 Xe 131,29	5
6	55 Cs 132,91	56 Ba 137,33	57-71 *	72 Hf 178,49	73 Ta 180,95	74 W 183,84	75 Re 186,21	76 Os 190,23	77 Ir 192,22	78 Pt 195,08	79 Au 196,97	80 Hg 200,59	81 Tl 204,38	82 Pb 207,2	83 Bi 208,98	84 Po (209)	85 At (210)	86 Rn (222)	6
7	87 Fr (223)	88 Ra (226)	89-103 #	104 Rf (265)	105 Db (268)	106 Sg (271)	107 Bh (270)	108 Hs (277)	109 Mt (276)	110 Ds (281)	111 Rg (280)	112 Cn (285)	113 Nh (284)	114 Fl (289)	115 Mc (288)	116 Lv (293)	117 Ts (294)	118 Og (294)	7

* Lantanoidi	57 La 138,91	58 Ce 140,12	59 Pr 140,91	60 Nd 144,24	61 Pm (145)	62 Sm 150,36	63 Eu 151,96	64 Gd 157,25	65 Tb 158,93	66 Dy 162,50	67 Ho 164,93	68 Er 167,26	69 Tm 168,93	70 Yb 173,05	71 Lu 174,97
# Aktinoidi	89 Ac (227)	90 Th 232,04	91 Pa 231,04	92 U 238,03	93 Np (237)	94 Pu (244)	95 Am (243)	96 Cm (247)	97 Bk (247)	98 Cf (251)	99 Es (252)	100 Fm (257)	101 Md (258)	102 No (259)	103 Lr (262)

1. Destilirano vodo dobimo z vrenjem pitne vode in kondenzacijo pare v tekočino. Destilirana voda v primerjavi s pitno vodo nima okusa. Kaj povzroča razliko v okusu pitne in destilirane vode?
2. V tabeli so podane nekatere lastnosti vode, živega srebra in železa.

Snov	Agregatno stanje	Tališče	Vrelišče
	T = 20 °C	(°C)	(°C)
voda	tekoče	0	100
živo srebro	tekoče	-39	357
železo	trdno	1530	2450

V katerem agregatnem stanju so voda, živo srebro in železo pri 150 °C?

3. Na različne načine raztapljaj obarvan bonbon v vodi. Potrebuješ štiri enake bonbone, vodo, merilni valj, štiri enake čaše, palčko, uro.

- Prvi postopek   Odmeri 100 mL hladne vode in jo prelij v čašo. V vodo daj obarvan bonbon. Zmes mešaj eno minuto.
- Drugi postopek   Odmeri 100 mL hladne vode in jo prelij v čašo. V vodo daj obarvan zdrobljen bonbon. Zmes mešaj eno minuto.
- Tretji postopek   Odmeri 100 mL vroče vode in jo prelij v čašo. V vodo daj obarvan bonbon. Zmes mešaj eno minuto.
- Četrty postopek   Odmeri 200 mL hladne vode in jo prelij v čašo. V vodo daj obarvan bombon. Zmes mešaj eno minuto.

- 3.1 Primerjaj prvi in drugi postopek. Pri katerem postopku se bonbon hitreje raztopi? Pojasni zakaj.
- 3.2 Primerjaj prvi in tretji postopek. Pri katerem postopku se bonbon hitreje raztopi? Pojasni zakaj.
- 3.3 Pri katerem postopku je nastala najmanj sladka pijača? Pojasni zakaj.

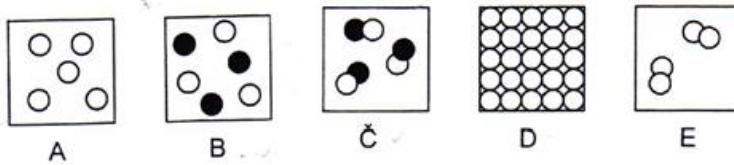
4. V kateri kombinaciji parov naštetih sprememb se pri eni snov spremeni, pri drugi pa ne?

a	raztapljanje sladkorja	kristalizacija natrijevega klorida
b	kisanje mleka	alkoholu dodamo vodo
c	zmrzovanje zelenjave	nastanek humusa
č	žarenje žarnice na vročo nitko	peka kruha
d	gorenje lesa	gnitje jabolk

5. Dopolni povedi od 5.1 do 5.5. Pri tem izbiraj med naslednjimi pojmi: nevtron, proton, elektron, atom, molekula. Pojme po potrebi pravilno sklanjaj oz. jih uporabi tako, da bo poved slovnično ustrezna.

- 5.1 Najmanjši delci argona v jeklenki so _____ .
- 5.2 Delci, ki dajejo pozitiven naboj jedru atoma so _____ .
- 5.3 Izotopi urana se razlikujejo v številu _____ .
- 5.4 Atom in ion, ki nastane iz atoma istega elementa, imata različno število _____ .
- 5.5 Atomsko število elementa pove število _____ v atomu.

6. V shemah so podane porazdelitve delcev v različnih snoveh.

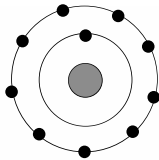

Za posamezno snov napiši črko od A do E, ki ustreza porazdelitvi delcev v tej snovi.

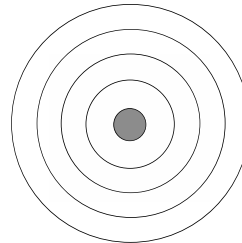
- 6.1 Delce v zmesi elementov ponazarja shema _____ .
 6.2 Delce v spojini ponazarja shema _____ .
 6.3 Delce v zmesi plinov ponazarja shema _____ .
 6.4 Molekule elementa v plinastem agregatnem stanju ponazarja shema _____ .

7. Podani sta shemi lupin v atomih.

7.1 Ugotovi in napiši dve napaki pri porazdelitvi elektronov. Elektroni so označeni s pikami.

7.2 V shemo vriši porazdelitev elektronov po lupinah v atomu kalija.

8. Podane so razporeditve elektronov po lupinah atomov elementov.

Element	Porazdelitev elektronov po lupinah			
A	2			
B	2	8	1	
C	2	8	5	
Č	2	8	8	
D	2	8	8	2

- 8.1 Katera elementa sta v isti skupini?
 8.2 Kateri elementi so v isti periodi?
 8.3 Kateri element ima razporejene elektrone po štirih lupinah?

9. Napiši urejene kemijske enačbe za opisane spremembe. V enačbah označi agregatna stanja reaktantov in produktov.

- 9.1 Plina vodik, H_2 in kisik se spajata. Pri tem nastane voda.
 9.2 Železo in žveplo, S_8 , se spajata. Pri tem nastane železov sulfid, FeS .
 9.3 Pri gorenju ogljika nastane ogljikov dioksid.
 9.4 Pri razkroju aluminijevega oksida, Al_2O_3 , nastaneta aluminij in kisik.

10. Želiš ugotoviti razliko med dvema vzorcema vode iz dveh oddaljenih krajev. Za področje, kjer je vzeti prvi vzorec vode so značilne sedimentne kamnine, za področje, kjer je vzeti drugi vzorec vode pa magmatske kamnine. Za razlikovanje vzorcev vode si naredil dva poskusa.

10.1 Prvi poskus

Enaki prostornini obeh vzorcev vode v čašah pusti stati na polici. Primerjaj vsebino v čašah, ko voda izhlapi. Kaj boš opazil v 1. in kaj v 2. čaši, ko bo voda izhlapela? Imenuj snov, ki je ostala v čašah.

10.2 Drugi poskus

Enaki prostornini vzorcev vode damo ločeno v posamezno epruveto. Vsakemu vzorcju vode dodamo enako količino milnice in stresamo. V katerem vzorcju vode se milnica bolje peni?

10.3 Kaj je vzrok za različne rezultate pri poskusih z obema vzorcema vode?